

મન સાથે મૈત્રી

લેખક : વિમલા ઠક્કર

કિંમત : ૧૫/-

પ્રકાશક : વિમલપ્રકાશન ટ્રસ્ટ

“મન સાથે મૈત્રી” એ પૂ. વિમલાજીએ જીવનપ્રેમી મિત્રો સાથે કરેલા સહજ સંવાદોનું સંકલન થયેલ પુસ્તક છે. મૈત્રી એ સુંદર, સુગંધીમય અને સમર્થ જીવનસૂત્ર છે, મન સાથે મૈત્રી એ અધ્યાત્મ જીવનનું મહાસૂત્ર છે. આવો, આપણે પરસ્પરના સંગાથે સહયાત્રાનું સૌભાગ્ય માણીએ.

ધર્મ અને અધ્યાત્મ :

વક્તા પ્રથમ ધર્મ અને અધ્યાત્મ બન્ને ભિન્ન છે એવી સ્પષ્ટતા કરે છે. પાણીનો ધર્મ છે પ્રવાહિત હોવું, પૃથ્વીનો ધર્મ છે સ્થિર રહેવું, અગ્નિનો ધર્મ છે ઉષ્ણતા આપવી, એજ રીતે માનવનો ધર્મ છે. (ચિંતન કરીને, મનન કરીને) એનો સમ્યક ઉપયોગ કરવો, જે કંઈ પ્રભુએ આપ્યું છે. કુદરત તરફથી મળ્યું છે એનો સમ્યક ઉપયોગ કરવો એ ધર્મ થયો, એને અધ્યાત્મ સાથે કોઈ સંબંધ નથી. આગળ વધતા કહે છે. શરીરમાં, મનમાં, બુદ્ધિમાં જે શક્તિઓ છે એનો સમગ્રતામાં વિકાસ ઉપલબ્ધ કરવો એ માનવધર્મ છે આપણી શારીરિક અને માનસિક જરૂરિયાતો છે અને એ વૈજ્ઞાનિક, સાંસ્કૃતિક દ્રષ્ટિએ સંતોષાય એજ તો ધર્મ છે, કર્તવ્ય છે, પરંતુ એ જીવનનું પ્રયોજન નથી હેતુ નથી. બ્રહ્મજિજ્ઞાસા, કે અધ્યાત્મજિજ્ઞાસા એક એવો પવિત્ર અગ્નિ છે, જે સમગ્ર જીવનમાં આંતરબાહ્યને સળગાવી દે છે. વક્તા સ્પષ્ટતા કરતા અત્યારની પરિસ્થિતિ વિષે કહે છે કે, “હું જ્યારે હજારો લોકોને પ્રવચનમાં જતા જોઉં છું, મંદિરોમાં જતા જોઉં છું, મસ્જિદોમાં નમાજ પઢતા જોઉં છું ત્યારે હું અંદરને અંદર કાંપી ઊઠું છું. કે હે પ્રભો, આ લોકો જીવન પ્રતિ કેવી રમત રમી રહ્યા છે.” વક્તા વૈજ્ઞાનિક વિશ્લેષણ કરતાં કહે છે કે આગ્રહ જો વિદ્યુતિ છે તો નિષેધ પણ વિદ્યુતિ જ છે. આગ્રહમાંથી એક ગ્રંથિ બનશે તો નિષેધમાંથી પણ એક ગ્રંથિનો જન્મ થશે, આમ સંપ્રદાયનો જન્મ થાય છે અને એવા નિષેધાત્મક સંપ્રદાય ભારત માટે નથી.

અધ્યાત્મ તો છે જીવનને કોઈ પણ પ્રણાલિકાથી મુક્ત રાખવાનું સાહસ છે. અધ્યાત્મ છે જીવનની ગતિમાં, એના લયમાં, આપણા અહંકારને નિર્મૂળ કરીને ગતિમાં વિલીન થઈ જવું - સમરસ થઈ જવું, જીવનની ગતિ બની જવું એજ અધ્યાત્મ છે.

વક્તા સંવાદમાં એક માર્મિક ટકોર કરતાં કહે છે કે “પરિશ્રમ વિના સમાજમાં ચાર કોડીય મળતી નથી, પરંતુ અધ્યાત્મ તો વિના પરિશ્રમે જોઈએ છે.” અને જો વ્યક્તિ એમ કહે કે સમય નથી મળતો એનો અર્થ એ છે કે અંદર એની ભૂખ નથી. જીવનને સમગ્રતાના સ્પર્શથી સત્યમય રીતે પુરુષાર્થમય જીવવામાં આવે ત્યારે જ અધ્યાત્મનો ઉદય થાય છે.

ઘણી જ સાહજીક રીતે વક્તા ઉદ્ઘોષ કરે છે કે ધર્મમાં મનની ક્રિયા સમ્યક્ કરવાની હોય છે અને અધ્યાત્મમાં મનની સઘળી ક્રિયાઓને શાંત થવા દેવી જોઈએ. એક સુંદર ઉદાહરણ દ્વારા વક્તા ધર્મ અને અધ્યાત્મને સ્પષ્ટ સમજાવે છે. બુદ્ધિનું સમ્યક દર્શન અને શરીરનું સમ્યક્ વર્તન ધર્મ છે અને બુદ્ધિની જે ધારણાશક્તિ છે, સ્મૃતિ છે, મેઘા છે, પ્રજ્ઞા છે. આ બધી જે એની કળાઓ છે, આ બધી કળાઓને સંકેલીને બેસવું એ અધ્યાત્મ છે. હૃદયની પૂર્ણતાથી વક્તા વ્યક્ત કરતાં માનવમાત્રને માર્ગદર્શન આપે છે અને કહે છે કે “માનવમાત્રનો અધિકાર છે કે ધર્મથી ઉપર ઊઠીને અધ્યાત્મના ક્ષેત્રમાં એ પ્રવેશ કરે.

જીવનનું પ્રયોજન :

વાહ ! કેટલી અદ્ભૂત સ્ફૂર્તિ પ્રગટ થાય છે કે જીવનનું પ્રયોજન સુખ નથી, જીવનનું પ્રયોજન જ્ઞાન નથી, જીવનનું પ્રયોજન કર્મ કે ભક્તિ પણ નથી. જીવનનું પ્રયોજન આનંદ છે. શરીરમાં, મનમાં આપણો નિવાસ છે, આપણે રહીએ છીએ, એને સ્વસ્થ રાખવું, સુંદર રાખવું, સક્ષમ રાખવું એ ખૂબ જરૂરી છે પરંતુ એ જીવનનું પ્રયોજન નથી. સુખ અને આનંદમાં મૂળભૂત ફરક છે. સુખ દુઃખની ઇચ્છા છે અથવા દુઃખ સુખની ઇચ્છા છે કેવળ એકવું સુખ નહીં મળે. સુખ જીવનનું તથ્ય નહી, ચિત્તની પ્રતિક્રિયા છે, સંવેદના છે.

આનંદ એ એક એવી અવસ્થા છે જેમાં ઉત્તેજના નથી, જેમાં આવન જવન નથી, જેમાં વધવું કે ઘટવું નથી એ કોઈ એવી જ્યોતિ નથી જેમાં બહારથી તેલ પૂરવાથી જે જ્યોત જલસે. એ જ્યોતિ પણ છે અને તેલ પણ છે અને જે બત્તી હોય છે એ પણ સ્વયં છે. આ જે સ્વયંચલિત ઊર્જા છે, એ ઊર્જાની જે સહજ ગતિ છે એનું નામ આનંદ છે. જીવનનું પ્રયોજન આનંદમય દશા છે. આપણા પ્રસિદ્ધ ભક્ત કવિશ્રી નરસિંહ મહેતા પોતાના એક પદમાં ગાય છે

“બત્તી વિણ, તેલ વિણ સૂત્ર વિણ જો વળી

અખંડ ઝળકે સદા વિમલ ઢિવો,

નેત્ર વિણ નિરખવો, રૂપ વિણ પરખવો

વાણજિહ્વાએ રસ સરસ પીવો.... હે નિરખને ગગનમાં..

આનંદની આ જે અવસ્થા છે તે આત્માની સહજાવસ્થા છે.

સંવાદમાં વક્તાને આશ્ચર્ય થાય છે અને કહે છે “જીવન બહુ સરળ છે, એને જટિલ બનાવવાની માનવીની આ કુશળતા જોઈને તેઓશ્રીને આશ્ચર્ય થાય છે.” આગળ કહે છે કે વાસ્તવિકતા સાથે ભાવનાત્મક અને બૌદ્ધિક અસંગત ગોઠવણોને જ બંધન કહેવાય છે.

અહીંયા વક્તા માત્ર વક્તા એકલા નથી પણ આર્ષદ્રષ્ટા છે અને કહે છે કે જીવન એક અતિ અમૂલ્ય અવસર છે એને પળપળમાં ગુમાવવું એ કોઈ સમજદારી તો નથી જ. એટલે પ્રતિક્રિયાઓમાં શક્તિ વાપરવી, ગુમાવવી, વહેંચી નાંખવી, એનાથી ચિત્ત ક્ષીણ થાય છે, જર્જરિત થાય છે. આનંદના અધિષ્ઠાનમાં પ્રતિષ્ઠિત થવાથી વ્યવહાર ચાલે છે. સમજદારીની અવસ્થામાં રહીને વ્યવહાર ચાલે છે સાવધાની ભર્યો વ્યવહાર થાય છે, એટલે સામાન્ય વ્યક્તિના વ્યવહાર કરતાં સો ગણી અધિક કુશળતા આવી વ્યક્તિમાં આવે છે.

આનંદ, એ એક એવી અવસ્થા જે નિરપેક્ષ છે, સાપેક્ષ નથી. મન પર, તન પર, ઈન્દ્રિયો પર, બાહ્ય પરિસ્થિતિ પર અનુકૂળતા, પ્રતિકૂળતા કોઈ પણ ઉપર આધારિત નથી, એ સહજાવસ્થા છે.

વક્તા એક અનુભૂત પ્રાયોગિક સૂચન કરતાં કહે છે કે નિરીક્ષણ કરવાની કળા શીખવા માટે ચોવીસ કલાકમાં એકાદ વાર, એક કલાક કે અડધો કલાક પણ સઘળી પ્રવૃત્તિઓથી મુક્ત થઈ શાંતિથી બેસવું જોઈએ. આ સુંદર પ્રયોગ આપણે આપણા જીવનમાં સહજ સ્વરૂપે અમલ કરીશું તો જીવનનું પ્રયોજન જે આનંદ છે એ સહજાવસ્થા સદા ઉપલબ્ધ રહેશે.

મન સાથે મૈત્રી :

વક્તાની પારદર્શક વાણી શ્રોતાઓને સ્પર્શે છે એટલે કહે છે કે ધર્મના ક્ષેત્રમાં માનસિક ક્રિયાઓ માટે અવકાશ છે. અધ્યાત્મમાં સઘળી માનસિક ક્રિયાઓ શાંત થવી જરૂરી છે. આત્મના ક્ષેત્રમાં ન કંઈ મેળવવાપણું છે. કે ન કાંઈ કરવાપણું છે. આ વાત જ્યાં સુધી સ્પષ્ટ નહીં થાય ત્યાં સુધી સાધના શરૂ જ થતી નથી, કેમ કે ગતિ ખોટા રસ્તે છે.

અધિષ્ઠાન વિશે જ એક ભ્રમ છે ખોટી ધારણા છે કે માનસિક ક્રિયા દ્વારા આત્માની ઉપલબ્ધિ થઈ શકે છે. માનસિક ક્રિયાઓને શાંત થવાનો અવસર આપવો જોઈએ. આ સૌથી મોટો પુરુષાર્થ છે માનસિક ક્રિયાઓને શાંત થવા દેવી એ પરમ પુરુષાર્થ છે. એમાં ઘણા સાહસની જરૂર છે.

પૂ. વિમલાજી કહે છે મન સાથે લડાય નહીં. મન સાથે લડવાથી મનના સ્તર પર જ રહેવાશે એટલે કે સંઘર્ષ માટે અચેતન મનની કર્મ-પ્રક્રિયા એક પ્રકારની અને ચેતન મનની

કર્મ-પરંપરા બીજા પ્રકારની પરિણામે વ્યક્તિત્વ છિન્નભિન્ન થાય અને એના બે ટુકડા થાય. જીવન તો સહજ છે, સરળ છે અને પ્રયાસ જટિલતા લાવે છે. હવે વક્તા શ્રોતાઓને પૂછે છે કે તો પછી મન સાથે કરવું શું ? એને જીતવું નથી, એની સાથે લડવું નથી અને જો મન દ્વારા આત્માની પ્રાપ્તિ થતી નથી તો શું કરવું ? એનો સહજ જવાબ આપતા તેઓશ્રી કહે છે કે પહેલા તો મન સાથે પરિચય કેળવવો જોઈએ મનને પૂછવું જોઈએ કે હે ભાઈ, મારા પ્યારા મિત્ર, આ તને શું થઈ ગયું છે ? આપણા મનમાં કદી આપના મન પ્રતિ કરુણા થઈ છે ? તમે મન સાથે કદી મૈત્રી કેળવી છે ? મન સાથે કદી પ્રેમ કર્યો છે ? દર્પણમાં દેહને ખૂબ જુઓ છો, પણ ધ્યાનના દર્પણમાં મનને કદી જોયું છે ? પણ એ માટે કુરસદ નથી જગતની બધી કોશિશો શરીરને ખવડાવવા પિવડાવવા માટે છે, પરંતુ આપણા જીવનમાં જો કોઈ ઉપેક્ષિત તત્ત્વ હોય તો તે મન છે અને સમજ્યા વિના, વિચાર્યા વિના, એને જોયા વિના ધર્મ અને અધ્યાત્મ નામે બિચારા મન સાથે બધા લડવા તૈયાર થાય છે. કોઈ પણ ધર્મના પુસ્તકો વાંચવાથી મન સાથે પરિચય નહીં થાય. મન જ્યારે ગતિમાન હોય છે દિવસભર જ્યારે એ ચાલે છે ત્યારે એ ગતિમાં જ મનને જુઓ. અવધાનના આયમમાં વિચાર કે વિકારને લાવવાથી, જોવાથી એ વિચાર કે વિકારની જે શક્તિ છે, ગતિ છે, એ અડધી ઓછી થઈ જાય છે. અનઅવધાન કે બેધ્યાનરૂપી અંધકારમાં વિકારોની પુષ્ટિ થાય છે, અવધાનના આયામમાં એનો ક્ષય થાય છે.

મન સાથે પરિચય અને મૈત્રી કેળવવા, પ્રથમ મનની ક્રિયાઓને જોવી જોઈએ. પછી ધ્યાનમાં આવશે કે મનમાં કેટલાય વિકારોનો કચરો - ફૂડો ભર્યો છે. જીવન એક કળા છે, સંગીત છે, પરંતુ આપણા તનના ને મનના જેટલા તારો છે એને સૂરમાં કોણ મેળવે છે ? ઉદાહરણથી આ વાત વધારે સ્પષ્ટ થાય છે કે સંગીતના જલસામાં અડધો કલાક, એકેક કલાક સુધી તબલાને, સિતારને સૂરમાં મેળવીએ છીએ પરંતુ આપણી જે જીવનવીણા છે એના મનના તારોને સૂરમાં મેળવવાની પરવા કોને છે ? આ તો મહત્તમાં મળેલું સાધન છે એટલે એની કદર કોણ કરશે ? જ્ઞાનસના કાચની ચીમની પર જો મેશ જામી હોય તો અંદરની જ્યોતિનો પ્રકાશ બહાર દેખાતો નથી, તેવી જ રીતે વિચારોના પડળ લાગવાને કારણે અંદરની જ્યોતનો પ્રકાશ જોઈ શકાતો નથી પણ જોવાની ઝંખના હોય તો એ અસંભવ નથી. મન સાથે મિત્રતા થાય તો મન આપોઆપ શાંત થશે. આપના પ્રેમને કારણે મન એવું શાંત થઈ જશે કે એના અસ્તિત્વનો તમને આભાસ પણ નહીં થાય. મન મરશે નહીં, મનનો લય કરવાનો નથી, મનોલય નહીં મન પર વિજય નહીં, પણ મન સાથે મૈત્રી અને પ્રેમ, જેમાં મનને સ્વયં શાંત થવાની પ્રેરણા થશે.

આમૂલ કાન્તિ :

ઘરમાં બેસીએ છીએ ત્યારે મન નથી લાગતુ, કંટાળો અનુભવાય છે, એટલે ઊઠીને મંદિરમાં કે સિનેમાં - થિયેટરમાં જનારી વ્યક્તિઓમાં કોઈ અંતર નથી લાગતુ, એ તો પોતાનાથી દૂર ભાગવા ઈચ્છે છે. પોતાનાથી જ ભાગી જવાનું વલણ છે. એકાંતમાં પોતાની સાથે જે સહવાસ છે એ સહન થતો નથી, એટલે રેડિયો ચાલુ કરનારા અને ભજન ગાનારા એમાં કોઈ અંતર નથી. આમ કરીને અલૌકિકને મૌલિકનું સ્થાન અપાઈ રહ્યું છે, જે વ્યક્તિની અંદર વ્યગ્રતા, વ્યસ્તતા અને એકાગ્રતા એક જ અવસ્થા બની ગઈ છે, એવી પ્રેમમય વ્યક્તિના સહવાસમાં કોઈ બેસે છે તેને અપત્યક્ષ મદદ મળે છે.

ભક્તિ એ કમજોરોનું કામ નથી, શરણાગતિ કાચરોનું કામ નથી એ તો સમર્થની લીલા છે. એ તો જેનું જીવન સ્વાશ્રય અને સ્વાયત્ત છે એમની પ્રેમલીલા છે.

ભાઈ, મનુષ્યથી શ્રેષ્ઠ કોઈ જ નથી એમ શા માટે કહ્યું ? એ મનુષ્યનો આટલો મહિમા કેમ ગાયો ? સંત કવિ તુલસીદાસજી શ્રી રામચરિતમાનસમાં ગાય છે :-

બંડે ભાગ માનુષ તન પાયો,
સુર દુર્લભ સબ ગ્રંથન ગાયો

એટલા માટે કે સ્વસંવેદ્યતા અને સર્જનશીલતા, માનવીય જીવનના આ બે ગૌરવમય તત્ત્વ છે કે જે પ્રત્યેક મનુષ્યમાં પડેલા છે. આત્મસાક્ષાત્મજ્ઞ પ્રત્યેક મનુષ્યનો અધિકાર છે, પરંતુ લોકો એ આત્મસાક્ષાત્કારને બહુ જ મુશ્કેલ અને અઘરો માણ્યો છે.

પૂ. વિમલાજી દટરસંકલ્પ સાથે કહે છે ભાઈ મનુષ્ય છો ને ? તો એક મનુષ્ય જે કરી શક્યો તે તમે પણ કેમ ન કરી શકો ? તો આવી લઘુતાગ્રંથિ નીકળી જવી જોઈએ. આ કોઈ વિશિષ્ટ વર્ગનો કે વિશિષ્ટ કક્ષાનો જ અધિકાર નથી સર્વ સામાન્ય માટે આત્મ સાક્ષાત્કાર સુલભ છે એ કહેવા માટે આવી છુ. કોઈ મઠો કે મંદિરોમાં હું રહી નથી. સત્ય ઉપલબ્ધિ પછી એક વ્યક્તિને નાતે આપની પાસે આવી છું કેટલી ઉચ્ચ સમજ અને નિર્ભેળ મૈત્રી માટે પૂ. વિમલાજી પોતાના હૃદયને વિરાટતાથી પ્રગટ કરે છે.

શારીરિક સુવિધાઓ માટે વસ્તુઓ ભેગી કરતા કરતા જિંદગી પુરી થઈ જાય છે અને સુખની છાયાને પણ અડકી શકતા નથી. તો શીખવાની વૈજ્ઞાનિક રીત છે સહયોગ અને સહવાસ લેવાની પરંતુ આશ્રિત બની જવું, નિર્ભર થઈ જવું, કોઈ વ્યક્તિના વ્યક્તિત્વમાં કેદ થઈ થવું, કોઈ વ્યક્તિના માર્ગ કે પ્રણાલીમાં કેદ થઈ જવું એ આપણી માનવતાનું અપમાન કરવા બરાબર છે.

જિજ્ઞાસાનો જન્મ :

વક્તાની વાણી સમગ્રતાને સ્પર્શતી નિરંતર પ્રેમની સરિતા વહેતી રાખે છે જ્યાં કોઈ તરસ્યો પોતાની તરસ સહજ રીતે સંતોષી શકે અને જીવન પ્રતિ દ્રષ્ટિ કરવાની ઉત્તમ તક ઉપલબ્ધ રહે છે. એકને કહે છે પારમાર્થિક જીવન અને બીજાને કહે છે ભૌતિક જીવન આ જે દ્વિસત્તાવાદ છે, એણે ભારતીય માનસને કોરી ખાધું છે ભૌતિક અને આધ્યાત્મિક એમ જીવનના બે ખંડ નથી.

શબ્દના અર્થનું એક ગર્ભગૃહ હોય છે, શબ્દનું કલેવર હોય છે, જે માત્રાઓથી બન્યું હોય છે એના ગર્ભગૃહમાં અર્થ હોય છે એના દ્વાર ખોલીને અંદર જવું પડે છે. અને એજ અર્થનું રહસ્ય છે, આલોક છે, એ આલોકમાં ઊભા રહેવું પડે છે. સવારથી રાત સુધી દૈનિક ક્રિયાઓ કરતા રહેવું એ કોઈ જીવન નથી અને સ્મૃતિમાં સંવરાયેલા શબ્દો, વિચારોને એની પ્રતિક્રિયાઓના રૂપમાં ફેંકતા રહેવું એને કંઈ કર્મ નહિ કહેવાય. તો આ જીવનના જેટલા આતરણો છે એને તોડવા - ફોડવા કેવી આકુળતા, વ્યાકુળતા આવે છે, એ છે જિજ્ઞાસા. સવેદન શીલતા અને જિજ્ઞાસાની જેની તૈયારી હોય એ અધિકારી કહેવાય.

પૂ. દીદીમાં વિશ્વની ચારે તરફ ચંપળ નજર રાખે છે અને તવા સંશોધનો, આવિષ્કાર જે માનવતા કાજે જરૂરી છે એના પર સતત પ્રકાશ પુરો પાડે છે. તેઓશ્રી કહે છે કે હમણાં અમેરીકન ડોક્ટરોએ પુસ્તક લખ્યું છે જેમાં તેઓ જણાવે છે કે આ જે હાડમાંસનું સ્થૂળ શરીર છે, એની એની અંદર ઈથર નામની સૂક્ષ્મ કાયા છે એવી વૈજ્ઞાનિક શોધ થઈ છે. મનુષ્યનાં શરીરમાં એની એક સૂક્ષ્મ કાયા છે. અત્યાર સુધી, એમનો એવો ખ્યાલ હતો કે શરીરમાં એક વિચારકાયા છે. પરંતુ હવે એમ કહે છે વિચારથી પણ સૂક્ષ્મ એવી એક કાયા છે ઈથર નામનું જે શરીર છે એ મરતું નથી આ સૂક્ષ્મ શોધને જીવનમાં પ્રગટ કરવાની તડપ એટલે જિજ્ઞાસા.

બંધનનું સ્વરૂપ :

માઠીનો એક કણ લેશો તો તે પણ ચિન્મય છે. ચેતનામય છે. આપણુ શરીર ચેતનમય છે. પૂ. વિમલાજીની દ્રષ્ટીએ આ શક્તિ અને અનાશક્તિ બન્ને દોષિત છે જે દિવસે ભારત દેશની જનતા સમજશે કે કોઈ બંધન બહાર નથી, એજ દિવસથી આ દેશમાં પલાયનવાદનો અંત આવશે આપણા જેટલા વિચારો છે, વિદારો છે, એ યાંત્રિકક્રિયા છે, આ તત્ત્વ સમજાઈ જાય તો મનુષ્યનો સમગ્ર અહંકાર દૂર થઈ જાય. ઓગળી જાય માનસિક કર્મ જ અહંકારનો આહાર છે.

જીવનનું રહસ્ય :

સમગ્ર વિશ્વ સાથે એકતાની અનુભૂતિ શરીર દ્વારા, વાણી દ્વારા, વ્યવહારમાં જ્યારે અભિવ્યક્ત થવા લાગે છે. તો તેને કર્મ કહેવાય છે, એ કર્મમાં એકતાની જે અનુભૂતિ છે, એની સૌરભ અદ્ભૂત છે. જીવનમાં એક જ એવું સૌરભ, જે નિરહંકારિતા છે. એના જેવું સુગંધમય દ્રવ્ય વક્તા કહે છે મે જોયું નથી. વક્તા પ્રેમિક-શિરોમણી ગુરુદયાલ મલ્લિકની વાત કહેતા કહે છે. ભક્તિ શું છે ? માલિક હું એમાંથી ક કાંઠી નાંખો તો શું રહેશે ? માલિક હું બસ બીજું કાંઈ નહિ બીજું એક વાત પૂ. વિમલાજી કહે છે કે જ્યાં પ્રેમ હોય ત્યાં ભાર હોતો જ નથી સાત-આઠ વર્ષની ઢિકરી પછાડ પર ચઢી રહી હતી, એક મુસાફરે પૂછ્યું, આટલો બધો ભાર પીઠપર કેમ ઉપાડ્યો છે ? તો કહે છે “અરે આ ભાર નથી, આ તો મારો ભાઈ છે” વાત બદલાઈ ગઈ. પ્રભુ સૃષ્ટિથી અલગ નથી, જુદા નથી. સૃષ્ટિ પ્રભુનું જ સ્વરૂપ છે લોકો સૃષ્ટિથી અલગ પ્રભુને શોધવા જાય છે એટલે ભ્રમમાં પડી જાય છે.

પ્રાર્થના :

અહંકારના દુષ્ચક્રમાંથી મુક્તિની આંકાક્ષા એટલે પ્રાર્થના. પ્રાર્થના તો છે આ અહમને “હું” ને પીગળાવનારી પ્રક્રિયા.

અહંકારના કેન્દ્રમાંથી સંપૂર્ણ જીવનનું ઊઠવું મુક્ત થવું એ મોક્ષ છે, એ જ મુક્તિ છે.

“મન સાથે મૈત્રી પુસ્તક” આર્ષદ્રષ્ટા શ્રી વિમલાજીનાં સંવાદોની સ્નેહ વર્ષા છે. આ સંવાદો એક તપસ્વી ઋષિ અને સાધકો, શિક્ષક અને વિદ્યાર્થી અથવા તો સંતપુરુષનો સંશોધકો સાથે તો જીવન સંવાદ છે.

છેલ્લે એમ જણાય છે, વાંચવાથી સાંભળવાથી લખવામાત્રથી સમજ નહીં આવે પણ જીવનની સમગ્રતાના

સ્પર્શથી પારસમણિ સમ સંવાદો જીવન પ્રગટ રહેશે. અસ્તુ સહયાત્રા બદલ સ્નેહમય પ્રેમ વ્યક્ત કરું છું. શુભ હો ! મંગલ હો !

રાજુ એમ. 6862

વિમલ તીર્થ, હાલોલ

(મો) 06-229594949

પુસ્તક પ્રેમી પરિવાર (ગુજરાત)

ગુજરાત મધ્યે આણંદ-વિધાનગર સ્થિત પુસ્તક પ્રેમી પરિવાર એક અનોખાચારિક લવચિક તથા બિન નોંધાયેલું વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, ઉદ્યોગપતિઓ અને નાગરિકો દ્વારા સાકાર થયેલું એકમ છે. જેને સમયનો અભાવ છે, તે છતાં વાંચવા-વિચારવા અને સ્વસ્થ જીવનશૈલી ગોઠવવા હંમેશા તત્પર રહે એવી વ્યક્તિની વાચન-વિચાર ટેવોને પોષી-સક્રિય કરવી આ એકમનો મુખ્ય ઉદ્દેશ છે. એ દષ્ટિએ કાર્યરત એકમ મહિનામાં એક પુસ્તકનો પરિચય કરાવવાનો કાર્યક્રમ આયોજિત કરે છે, આવું મૈત્રી સભર એકમ રસ ધરાવતા આશરે ૨૫ જેટલા સભ્યોથી સ્વતંત્રપણે કાર્યરત થઈ શકે અથવા પુસ્તક પ્રેમી પરિવારની પેટા શાખા તરીકે સાકાર થઈ શકે. અન્યથા એવા સંગ્રહોમાં કોઈ સમૂહને આ પ્રકારની પ્રવૃત્તિના આયોજન માટે આવશ્યક સઘળી મદદ કરવાની નેમ ધરાવે છે. આવું એકમ કોઈપણ સ્થળે અને સ્થાને કાર્યરત થઈ શકે. જેમ કે, શાળાઓ, મહાવિદ્યાલયો, અનુસ્નાતક કેન્દ્રો, રાષ્ટ્રીય સમૂહ આયોગ, યુવા કેન્દ્રો કે ઔદ્યોગિક એકમો વગેરે. વ્યક્તિગત અથવા સંસ્થાકીય આયોજન કરવા, વિશેષ માહિતી મેળવવા સંપર્ક સાધવા આવકાર છે ...

શ્રી સુરેશ પરીખ

પ્રમુખ

(મો) ૯૭૨૬૩ ૬૬૭૦૪

પ્રકાશક :

કલ્પેશ જોષી

મંત્રી : પુસ્તક પ્રેમી પરિવાર (ગુજરાત)

બી-૨૯, જીસેટ ક્વાટર્સ, વલ્લભ વિધાનગર-૩૮૮૧૨૦

(મો.) ૯૭૧૨૧ ૯૭૦૮૪

મુદ્રક :

શબ્દ પબ્લિકેશન્સ

૨૨૦, ૨૧, બીજો માળ, યુનિક ટ્રેડ, સેન્ટર,

હોટલ પી.એમ. રેજન્સી સામે, સયાજીગંજ, વડોદરા-૫

BOOK-POST

Printed Matter

To, _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

PIN :